

پرسش ۵۳: معنای آیهی (و گمراهان از پی شاعران می روند)

سؤال / ۵۳: ما معنی قوله تعالى: (وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ * أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ * وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ) (283)؟

پرسش ۵۳: معنای این سخن خداوند متعال چیست: (و شاعران که گمراهان از پی شان می روند * آیا ندیدی که آنان در هر وادی سرگردانند؟ * و چیزها می گویند که خود عمل نمی کنند؟) (284).

الجواب: هؤلاء الغاؤون هم أنفسهم الغاؤون في الآية (فَكُبِّبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ) (285). وعن هذه الآية قال الصادق (ع): (نزلت في قوم وصفوا عدلاً ثم خالفوه إلى غيره) (286).

پاسخ: این گمراهان، همان گمراهان آیهی (پس آن ها و گمراهان در آن آتش) افکنده شوند (287) می باشند. امام صادق (ع) درباره ی این آیه فرموده است: «درباره ی قومی نازل شده است که عدلی را توصیف می کنند سپس با آن مخالفت نموده به غیر آن بگرایند» (288).

وهؤلاء الغاؤون أو الأتباع الذين يتبعون أئمة الضلال يعرفون الحق ويصفونه، فهم يعرفون عدالة محمد وآل محمد، وهؤلاء هم مقلدة العلماء غير العاملين الضالين، وإذا لم يلتفتوا إلى أنفسهم سيؤول بهم الأمر إلى محاربة الإمام المهدي (ع).

این گمراهان یا پیروان کسانی که از امامان گمراهی پیروی می کنند، حق را می شناسند و آن را توصیف می کنند و آن ها عدالت محمد و آل محمد (ع) را می شناسند؛ این ها همان مقلدین علمای بی عمل گمراه هستند که اگر به خود نیابند، عاقبت کارشان جنگ و ستیز با امام مهدی (ع) خواهد بود.

(وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ) : الشعراء: هم العلماء غير العاملين الضالين،
والغاوون: هم مقلدوهم وأتباعهم.

(و شاعران که گمراهان از آنان تبعیت می کنند) : شاعران، همان علمای
بی عمل گمراه هستند و گمراهان نیز مقلدین و پیروان آنها می باشند.

(أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ) : أي في كل ضلالة وباطل يتكلمون، وفي كل
انحطاط ونزول عن الحق، والواد: هو المنخفض من الأرض، نظير الباطل؛ لأنه
هبوط إلى أسفل وسقوط في الهاوية.

(آیا ندیدی که آنان در هر وادی سرگردانند؟) : یعنی درباره‌ی هر ضلالت و
باطل و درباره‌ی هر انحطاط و کوتاه آمدن از حق، سخن سرایی می کنند. «واد»:
زمین پست، و نظیر باطل می باشد؛ چرا که باطل، هبوط به پایین و سقوط به هاویه
است.

(وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ) : هكذا دائماً العلماء غير العاملين تجدهم أحرص
الناس على الحياة الدنيا يود أحدهم لو يعمر ألف سنة، ويحبون الرفاهية والحياة
المريحة البعيدة كل البعد عن حياة الأنبياء والمرسلين الذين يدعون أنهم
يتابعونهم، فلا تجدهم يقفون مع الحق أو يقاتلون الباطل أو ينفقون على اليتامى
والأرامل.

(و چیزها می گویند که خود عمل نمی کنند؟) : علمای بی عمل همواره
این گونه اند. آنها را حریص ترین مردم به دنیا می یابی و هریک از آنها دوست
دارد هزار سال عمر کند. آنها رفاه و زندگی آسوده را دوست دارند و از زندگی انبیا
و فرستادگان که ادعا می کنند پیروشان هستند، بسی دورند، و هیچگاه نمی بینی

که آن‌ها در کنار حق بایستند یا با باطل نبرد کنند یا به ایتم و بیوه‌زنان انفاق نمایند.

عن أبي جعفر (ع)، قال: ((الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ) فِي النُّبُوَّةِ، (وَتَقَلَّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ) قَالَ: فِي أَصْلَابِ النَّبِيِّينَ، (وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ) قَالَ: نَزَلَتْ فِي الَّذِينَ غَيَّرُوا دِينَ اللَّهِ بِأَرَائِهِمْ وَخَالَفُوا أَمْرَ اللَّهِ، هَلْ رَأَيْتُمْ شَاعِرًا قَطُّ تَبِعَهُ أَحَدٌ؟ إِنَّمَا عَنِي بِذَلِكَ الَّذِينَ وَضَعُوا دِينًا بِأَرَائِهِمْ فَتَبِعَهُمُ النَّاسُ عَلَى ذَلِكَ، وَيُؤَكِّدُ ذَلِكَ قَوْلُهُ: (أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ) يَعْنِي: يَنَظُرُونَ بِالْأَبَاطِيلِ وَيَجَادِلُونَ بِالْحُجَجِ الْمُضِلَّةِ وَفِي كُلِّ مَذْهَبٍ يَذْهَبُونَ، (وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ)، قَالَ: يَعْظُونَ النَّاسَ وَلَا يَتَعَذَّبُونَ، وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَا يَنْتَهُونَ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا يَعْمَلُونَ، وَهُمْ الَّذِينَ غَضِبُوا آلَ مُحَمَّدٍ حَقَّهُمْ) ([289]).

از ابو جعفر (ع) روایت شده است که فرمود: ((آن که تو را می‌بیند آن‌گاه که برمی‌خیزی) در مورد نبوت است، (و نماز خواندنت را با دیگر سجده‌گزاران می‌بیند) در مورد اصلاّب پیامبران است، (و شاعران که گمراهان از آنان تبعیت می‌کنند) در مورد کسانی نازل شد که دین خدا را با نظرات خود تغییر دادند و با فرمان خداوند مخالفت کردند. آیا تاکنون شاعری دیده‌اید که کسی از او پیروی کند. منظور از شعرا کسانی هستند که با آرا و نظرات خود، دینی وضع کردند و مردم در آن از آن‌ها پیروی کردند و با این سخن بر این موضوع تأکید دارد (آیا ندیدی که آنان در هر وادی سرگردانند؟)؛ یعنی با سخنان باطل و حجت‌های گمراه‌کننده، مجادله و مناظره می‌کنند و در هر طریقی پای می‌گذارند (و چیزها می‌گویند که خود عمل نمی‌کنند؟) مردم را موعظه می‌کنند اما خود پند نمی‌گیرند، دیگران را از منکر نهی می‌کنند ولی خود از آن اجتناب نمی‌ورزند و به معروف امر می‌کنند اما خود به آن عمل نمی‌کنند. این‌ها کسانی هستند که حق آل محمد (ع) را غصب کرده‌اند. ([290]).

[283] - الشعراء : 224 - 226.

[284] - شعرا: 224 تا 226.

[285] - الشعراء : 94.

[286] - الكافي : ج 2 ص 300 ح 4، باب من وصف عدلاً وعمل بغيره.

[287] - شعرا: 94.

[288] - كافي: ج 2 ص 300 ح 4 باب کسی که عدلی را توصیف می کند و غیر آن عمل می کند.

[289] - تفسیر القمی : ج 2 ص 125.

[290] - تفسیر قمی: ج 2 ص 125.